

Årstabladet – handledning till presentation

Del 1 – sida 1-5

Del 2 – sida 6-8

Del 3 – sida 9

Del 4 – sida 10 - Bonusuppgift

Sida 1

Årstabladet

Sida 2

Vad ska vi göra?

Vi ska göra en nyhetstidning

Sida 3

Varför ska vi göra detta?

Vi ska öva på

- Att hantera källor – källor är de ställen där en hittar information, till exempel böcker, tidningar, webbsidor.
- Att värdera nyheter – dvs att fundera kring hur viktiga de är, för vem de är viktiga och om det finns nyheter som är viktigare än andra.
- Att sammanfatta text – få fram det som är viktigt i en text och kunna formulera oss med egna ord
- Att respektera upphovsrätten – allt material är skapat av någon. Den som skapat materialet äger det och därmed rätten att bestämma hur det ska användas. Vi ska vara noga med att använda material på ett sådant sätt som är ok enligt upphovsrättslagen. Det innebär i korthet att bilder får vi bara använda om upphovspersonen sagt att vi får och text får vi använda om vi skriver om till våra egna ord och alltid anger vem som är upphovspersonen.

Sida 4

Hur ska vi göra?

Den första lektionen ska vi bekanta oss med våra källor

Tidningar skriver inte bara nyheter som de luskat fram själva, de hittar och köper nyheter från nyhetsbyråer. Till exempel svenska Tidningarnas Telegrambyrå (TT) eller brittiska Reuters. På samma sätt som tidningarna använder nyhetsbyråer som sina källor ska vi använda oss av tidningar som våra källor.

(Visa tidningarna)

Det vi ska göra idag är att helt enkelt börja läsa tidningarna. Dvs hantera våra källor.

Medan ni läser kan ni börja värdera och välja ut nyheter ni tycker ska vara med i er tidning. Var noga med att anteckna om ni hittar nyheter ni vill ha med så ni hittar tillbaka till dem sen.

Sida 5

När ni värderar och väljer ut ska ni tänka på **För vem är nyheten viktig?**

Är den viktig för er själva? För skolan? För Sverige? För hela världen?

Är en nyhet viktigare och bör få större plats för att den är viktig för fler? Eller kan det finnas små lokala nyheter, som kanske bara gäller här är Årsta, som är lika viktiga som stora nyheter som gäller hela världen?

Fundera på **vilka nyheter som är viktiga att få med i just er tidning.**

Gör gärna korta anteckningar så ni kommer ihåg till nästa lektion, men fokusera inte för mycket på att skriva. Skriv ner vilken artikel ni valt och i vilken tidning den finns så ni hittar tillbaka.

Er målgrupp är alla elever på skolan. Tänk på att det är dem ni skriver nyheterna för. Vilka nyheter är viktiga för dem?

Sida 6

Lektion 2

Idag ska vi börja arbeta med nyheterna som vi valt ut.

Ni ska

Sammanfatta nyheten med egna ord – försök hitta kärnan i nyheten. Vad är det viktigaste?

Vad är budskapet?

Göra egna rubriker till nyheten – det får gärna vara slagkraftigt och locka läsaren.

Göra källhänvisningar – ni ska vara tydliga med var ni hämtat nyheten från, vilken er källa är och det ska vara lätt för läsaren att hitta er källa.

Ni kan också fotografera eller rita bilder till er nyhet. OBS att ni måste respektera upphovsrätten! Ni får alltså inte googla fram en bild och använda utan tillstånd.

Sida 7

Källhänvisning skriver efter den text man skrivit för att visa var man hämtat informationen.

Det är viktigt att det är tydligt för den som läser att ni tagit information från någon annan och att det går att hitta till er källa.

Artikels namn, webbplats eller tidningens namn, datum

Tex: "Årstaskolan är världens bästa skola", www.dn.se, 2018-11-20

Sida 8

Vi ska respektera upphovsrätten – vid text får man använda sig av texten så länge man skriver om till egna ord och/eller citerar, dvs säger att man lånat texten från någon annan.

Med bilder är det annorlunda – Du får bara använda en bild om du har tillåtelse från upphovspersonen. Det betyder att för att använda en bild måste du

- Fråga den som gjort bilden
- Göra egna bilder
- Ta bilder från en bildbank med fria bilder

Sida 9

Skicka in text, bilder, korrekta källhänvisningar till både bild och text till den som ska sätta tidningen.

Tidningen kan sättas i en mängd olika program. Se mallar på mikportalen.

Sida 10 – Bonusuppgift

Idag ska ni källkritiskt granska er egen tidning. Ni ska kolla om ni verkligen gjort rätt!

Har ni respekterat upphovsrätten? Kolla så ni inte använt någon annans bilder utan lov eller att ni inte kopierat text rakt av. Ni måste ha skrivit om texten med egna ord.

Har ni gjort korrekta källhänvisningar? Kan ni hitta fram till källorna i era källhänvisningar?

Är det tydligt vad som är ert eget material och vad ni tagit från någon annan?

Begrepp

Nyhet, nyhetstidning, löpsedel, källa, ingress, budskap, syfte, avsändare. Dessa begrepp är bra att eleverna får till sig under diskussionerna. Anpassa svårigheten efter elevgruppen men använd gärna begreppen då de är en del i MIK-progressionen.

Nyhet

En nyhet är något nytt och aktuellt som hänt och som sprids med hjälp av något massmedium, till exempel en tidning, radio, TV men även mellan människor i till exempel sociala medier eller muntligt.

Dagstidning, morgontidning och kvällstidning

En dagstidning rapporterar om nyheter. Deras syfte är att informera människor och sprida nyheter. Morgontidningen trycks under natten och delas ut tidigt på morgonen. Kvällstidningen kommer i regel på eftermiddagen och rapporterar om det som hänt under dagen. Ofta värderas nyheterna i morgontidningar högre än de i kvällstidningar. Kvällstidningar kan upplevas mer nöjesinriktade och sensationslystna.

Löpsedel

Är de affischer som ska locka människor att köpa en särskild tidning. Löpsedlar sitter ofta utanför kiosker och affärer och har rubriker som snabbt ska göra en sugen på att läsa mer. Löpsedlar kan vara vinklade eller överdriva nyheter för att läsarna ska köpa just deras tidning.

Källa

En källa är ett media som bär information till dig, till exempel en bok, tidning, webbsida eller person. Allt som bär information är källor, oavsett om det som står i källan är sant eller falskt. Även dåliga källor är källor.

Avsändare

Den/det som ligger bakom ett budskap. Avsändare finns i både stort och smått, när en tidning skriver ett avslöjande reportage såväl som när ett rykte sprids inom en kompisgrupp. Det är alltid viktigt att fundera på vem som är avsändaren då det kan säga mycket om budskapet och syftet med spridningen.

Budskap och syfte

Är den information som sprids, anledningen till varför avsändaren sprider informationen och den effekt avsändaren vill få med att sprida det. Det är viktigt att fundera på vad avsändare egentligen vill med sin information och hur den vill att informationen ska påverka sina mottagare.

Centralt innehåll ur LGR11

Kap 1. Skolans värdegrund

Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet, med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt.

Kap 5:1 Bild

Informativa bilder, till exempel läroboksbilder och hur de är utformade och fungerar. (1-3)

Reklam och nyhetsbilder, hur de är utformade och förmedlar budskap. (4-6)

Massmediebilders budskap och påverkan och hur de kan tolkas och kritiskt granskas. (7-9)

Kap 5:12-15 Geografi, Historia, Religionskunskap, Samhällskunskap

Metoder för att söka information från olika källor: intervjuer, observationer, och mätningar. Hur man kan värdera och bearbeta källor och information, såväl med som utan digitala verktyg. (1-3)

Informationsspridning, reklam, opinionsbildning i olika medier. (4-6)

Hur man urskiljer budskap, avsändare, syfte, såväl i digitala som andra medier, med ett källkritiskt förhållningssätt. (4-6)

Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer. (7-9)

Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser och dagstidningar. (7-9)

Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. (7-9)

Kap 5:18 Svenska

Informationssökning i böcker, tidskrifter, och på webbplatser för barn samt via sökmotorer på internet. Källkritik, hur texters avsändare påverkar innehållet. (1-3)

Hur man jämför källor och prövar dras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt. (4-6)

Hur man citerar och gör källhänvisningar, även vid användning av digitala medier. (7-9)

Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar olika källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt. (7-9)